

EEN MATCH VOOR GOEDE BEGELEIDING

Bevorderende en belemmerende factoren bij de matching van zij-instromers en werkplekbegeleiders van STWT

Naam: Lilla van der Lek
Begeleider: Monique Bettman
Vak: Universitaire Lerarenpraktijk G
Datum: 9 juni, 2022

RELEVANTIE EN DOEL

- Waarom nu?**
- Crisis lerarentekort (Algemene Vereniging Schoolleiders, 2021; CAOP, augustus, 2021)
  - Actieplan: verhogen van zij-instroom (SamenSlimmerPO.nl, 2020)
  - Geen landelijke richtlijnen over begeleiding (Onderwijsloket, z.d.)
  - Bontekoe (2019): zij-instromers over het algemeen tevreden met begeleiding bij STWT, maar in enkele gevallen schiet begeleiding tekort of was er sprake van slechte samenwerking tussen zij-instroomer en werkplekbegeleider.
- Praktische relevantie**
- Goede match tussen mentor en mentee voorspelt betere mentoringrelatie (Wang & Fulton, 2012), meer contact en tevredenheid met mentor (Bell & Treleaven, 2010), meer professionele en psychosociale steun (Becknell, 2019; Menges, 2016) én effectievere wederzijdse communicatie (Nurtug, 2016; Schechter, 2014).
  - Gebrek aan aandacht voor goede match is één van de meest prominente redenen voor falen inductieprogramma's voor beginnende leerkrachten (Pavao, 2018).
- Wetenschappelijke relevantie**
- Tot op heden onvoldoende kennis beschikbaar over matching zij-instromers en werkplekbegeleiders.
  - Mentor-mentee theorie verbreden met kennis over doelgroep zij-instromers.
- Onderzoeksvraag**
- In hoeverre zijn voor eerder onderzochte doelgroepen gevonden bevorderende- en belemmerende factoren bruikbaar voor matching van zij-instromers van STWT en hun werkplekbegeleiders?
- Wat levert het onderzoek op voor STWT?**
- Advies voor verbetering matching en begeleiding

METHODE

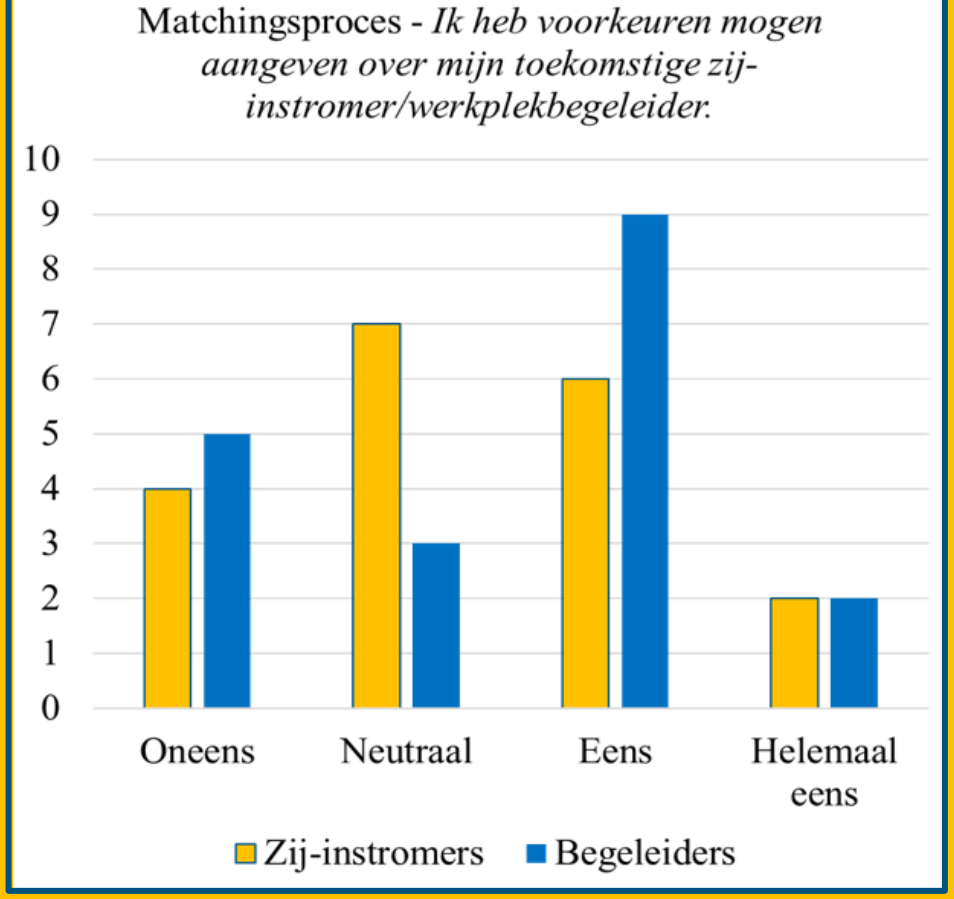
- Participanten**
- 20 begeleiders (werkplekbegeleider, coach, opleider in school), 19 zij-instromers werkzaam bij STWT
- Instrumenten**
- Zij-instroomer Vragenlijst (ZiV), Werkplekbegeleider Vragenlijst (WpbV)
  - 5-punt Likertschaal, open vragen:
    - Matchingsproces
    - Verwachtingen over begeleiding/samenwerking
    - Wederzijdse communicatie
    - Veiligheid in de mentoringrelatie
    - Tevredenheid frequentie begeleiding
    - Begeleidingskwaliteit
  - Interne consistentie ontworpen schalen na verwijdering items met lage item-restcorrelatie Cronbach's alfa acceptabel $\geq .70$. (zie Figuur 1)
  - NEO-FFI-3 persoonlijkheidsvragenlijst: schalen *openheid* en *consciëntieusheid* (Hoekstra & De Fruyt, 2014; McCrae et al., 2005). Cronbach's alfa voor huidige steekproef $\geq .70$.
- Procedure**
- Zij-instroomer en begeleiders anonieme code
  - Digitale vragenlijsten via Qualtrics Surveyprogramma
  - Antwoorden van zij-instromers en begeleiders gekoppeld
- Analyse**
- Schaalgemiddelde voor ontworpen schalen en somscores voor NEO-FFI-3 schalen
  - Absolute verschillen buiten somscores openheid, consciëntieusheid en score leeftijd
  - Frequenties antwoorden op overlappende items matchingschaal weergegeven
  - Gebruikte statistische toetsen: eenzijdige (1-tailed) Pearson's r-correlatietoets en Mann-Whitney U test voor onafhankelijke steekproeven met 95%-betrouwbaarheidsinterval en $\alpha=0.05$ significantieniveau
  - Significant correlerende variabelen geplot voor controle lineaire samenhang

Figuur 1

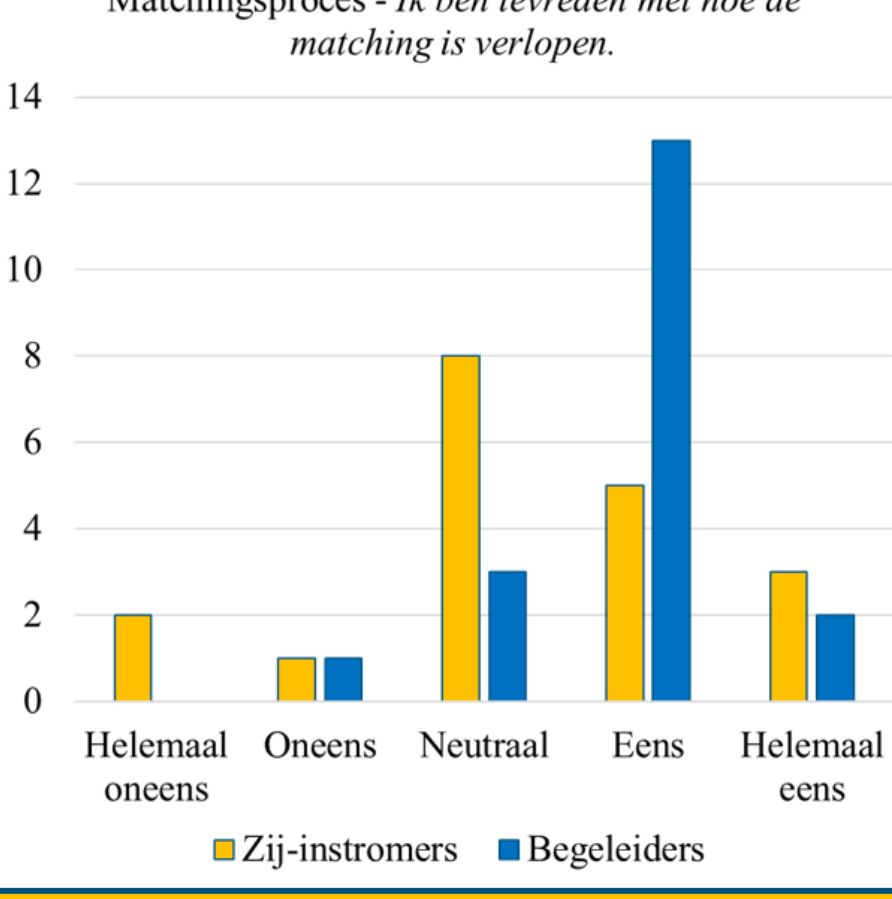
Cronbach's alfa voor de interne consistentie van de ontworpen schalen na verwijdering van items met een lage item-restcorrelatie.

Schaal	ZiV	WpbV
1. Matching	.861	.787
2. Wederzijdse communicatie	.882	.873
3. Veiligheid	.868	.791
4. Frequentie	.844	.811
5. Begeleiding	.927	.856

Figuur 2

Figuur 3

Figuur 4

Eenzijdige correlaties tussen de uitkomstmaten onderling (uitgelichte resultaten)

Variabele		1	2	3	4	5	6
1. Z wederzijdse communicatie	Pearson's R	-	.89**		.88**		
	p	-	<.001		<.001		
2. Z veiligheid	Pearson's R		-		.81*	.42*	
	p		-		<.001	.05	
3. Z tevredenheid frequentie	Pearson's R			-		.53*	
	p			-		.02	
4. Z begeleidingskwaliteit	Pearson's R				-		
	p				-		
5. B wederzijdse communicatie	Pearson's R					-	.51*
	p					-	.02
6. B tevredenheid frequentie	Pearson's R						-
	p						-

* Correlatie is significant bij $p \leq .05$
 ** Correlatie is significant bij $p \leq .01$

Literatuur

<https://doi.org/10.4471/remie.2012.031> Loket voor zij-instromers in het Amsterdamse basisonderwijs. (z.d.). Liever voor de klas. Geraadpleegd op 14 december 2021, van <https://www.lievervoordeklas.nl/pagina/1/loket-voor-zij-instromers-in-het-amsterdamse-basisonderwijs>

Actieplan: aanpak lerarentekort in de grote steden - GS (2020, 10 mei). SamenSlimmerPO.nl. Geraadpleegd op 14 december 2021, van <https://www.samenlimmerpo.nl/document/actieplan-aanpak-lerarentekort-de-grote-steden-gs-2020>

Becknell, B. (2019, december). Mentor Matching For New Teachers Using Emotional Intelligence (Dissertatie). ProQuest LLC.

Bell, A., & Treleaven, L. (2010). Looking for Professor Right: mentee selection of mentors in a formal mentoring program. *Higher Education*, 61(5), 545-561. <https://doi.org/10.1007/s10734-010-9348-9>

Bontekoe, M. (2019). Een gepast model voor de begeleiding van zij-instromers bij STWT (bachelorscriptie).

CAOP. (2021, 11 augustus). Wat is de status van het lerarentekort in het onderwijs? Geraadpleegd op 14 december 2021, van <https://www.caop.nl/artikelen/2021/wat-is-de-status-van-het-lerarentekort-in-het-onderwijs/>

Hoekstra, H., & De Fruyt, F. (2014). NEO-PI-3 en NEO-FFI-3 Persoonlijkheidsvragenlijsten Handleiding. Amsterdam: Hogrefe Uitgevers

Menges, C. (2016). Toward improving the effectiveness of formal mentoring programs: Matching by personality matters. *Group & Organization Management*, 41(1), 98-129. <https://doi.org/10.1177/1059601115579567>

Nurtug, B. A. (2016). Correlation between teaching styles of candidate music teachers and mentor music teachers. *Educational Research and Reviews*, 11(13), 1228-1235. <https://doi.org/10.5897/er.2016.2795>

McCrae, R. R., Costa, Jr., P. T., & Martin, T. A. (2005). The NEO-PI-3: A More Readable Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 84(3), 261-270. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa8403_05

Pavao, M. S. (2018). Creating Conditions for Strong Mentoring. *Northwest Journal of Teacher Education*, 13(2) <https://doi.org/10.15760/njte.2018.13.2.4>

Schechter, C. (2014). Mentoring Prospective Principals: Determinants of Productive Mentor-Mentee Relationship. *International Journal of Educational Reform*, 23(1), 52-65. <https://doi.org/10.1177/105678791402300103>

Wang, J., & Fulton, L. A. (2012). Mentor-Novice Relationships and Learning to Teach in Teacher Induction: A Critical Review of Research. *Multidisciplinary Journal of Educational Research*, 2(1), 66-104.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- Kwaliteit matching en mentoring(relatie)**
- Lagere gemiddelden voor matchingsproces (ZiV: M=2.95, SD=.82; WpbV: M=3.20, SD=.78) en tevredenheid frequentie begeleiding (ZiV: M=3.01, SD=1.02; WpbV: M=3.28, SD=.69)
  - Spreiding frequentie waarderingen op tevredenheid frequentieschaal (ZiV) sterk gespreid (SD=1.02)
- Bevorderende en belemmerende factoren**
- Medium ($r > .30$) tot sterke ($r > .50$), significante samenhang tussen tevredenheid matchingsproces (ZiV) en uitkomstmaten:
    - Wederzijdse communicatie $r=.53$, $p=.01$
    - Veiligheid in de mentoringrelatie $r=.49$, $p=.02$
    - Tevredenheid frequentie begeleiding $r=.51$, $p=.02$
    - Kwaliteit van de begeleiding $r=.56$, $p=.02$
  - Verschil in mate van consciëntieusheid negatieve voorspeller tevredenheid frequentie begeleiding (ZiV: $r=-.44$, $p=.05$; WpbV: $r=-.45$, $p=.04$)
  - Mann-Whitney U test voor verschil match-geen match niet significant
- Samenhang uitkomstmaten onderling**
- Zeer hoge significante samenhang tussen wederzijdse communicatie (ZiV) en veiligheid ($r=.89$, $p<.001$) en begeleidingskwaliteit ($r=.88$, $p<.001$)
  - Medium en sterke significante samenhang tussen wederzijdse communicatie (WpbV) en respectievelijk veiligheid ($r=.42$, $p=.05$) en tevredenheid frequentie ($r=.53$, $p=.02$) van de ZiV en tevredenheid frequentie ($r=.51$, $p=.02$) van de WpbV

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

- Vraag beantwoord:**
- Matchingsproces waarbij beide partijen betrokken zijn en zeggenschap hebben is bevestigd als bevorderende factor
  - Groot verschil in consciëntieusheid is bevestigd als belemmerende/risicofactor voor tevredenheid met frequentie van begeleiding
  - Steekproef te klein en weinig representatief voor subgroepen (gender, eerdere onderwijs- en werkervaringen, NL als tweede taal, enz.), H0: geen verschil tussen match en geen match is niet verworpen en verschil dus niet bevestigd
- Verdere bevindingen:**
- Communicatie blijkt belangrijke voorspeller van veiligheid zij-instroomer in mentoringrelatie, van ervaren kwaliteit van begeleiding en van tevredenheid met frequentie begeleiding
  - Grote verschillen in vorm en frequentie van begeleiding (mogelijk als gevolg van tekort aan werkplekbegeleiders)
- Tekortkomingen:**
- Kleine steekproef, resultaten niet betrouwbaar
  - Niet gecontroleerd voor variabele begeleiding door werkplekbegeleider of door coach, lage betrouwbaarheid en validiteit
- Aanbevelingen:**
- Praktisch:
    - Betrekken van partijen bij matching, meer zeggenschap zij-instromers, goede communicatie over behoeftes en voorkeuren
    - Meer aandacht voor faciliteren en 'handhaven' van frequente begeleiding, preventieve maatregelen om goede wederzijdse communicatie te waarborgen
  - Wetenschappelijk:
    - Rol leeftijdsverschil en verschil in openheid en consciëntieusheid nader onderzoeken met grotere, meer representatieve steekproef
    - Kwalitatief onderzoek naar behoeftes en voorkeuren zij-instromers bij andere schoolbesturen m.b.t. matchingsproces